

Bingöl Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi
Bingöl University
Journal of Economics and Administrative Sciences
Cilt/Volume: 7

Sayı/Issue: Prof. Dr. Muammer ERDOĞAN

Anısına Kongre Özel Sayısı

Yıl/Year: 2023, s. 201-224

DOI: 10.33399/biibfad.1253358

ISSN: 2651-3234/E-ISSN: 2651-3307

Bingöl/Türkiye

Makale Bilgisi /Article Info

Geliş/Received: 19/02/2023

Kabul/ Accepted: 24/03/2023

SIYASAL MODERNLEŞME KURAMI ÇERÇEVESİNDE 1995 VE 2022 YILLARINDAKİ PARTİ YÖNETİCİLERİNİN SIYASAL KATILIM DAVRANIŞLARINDAKİ DEĞİŞİMLERİN MALATYA ÖRNEĞİ ÜZERİNDE DEĞERLENDİRİLMESİ¹

*The Evaluation of the Changes in the Political Participation
Behaviors of Party Managers in 1995 and 2022 within the Framework
of Political Modernization Theory on the Example of Malatya*

Hüdayi SAYIN*
Kerem YILDIRAK**

Öz

Siyasal katılma, toplumsal kaynak ve değerler dağıtımında karar alma mekanizmalarını etkileme ve görev alma yolu olarak tanımlanabilir. Siyasal katılım, modernleşme mekanizmalarının kurumsallaşmasının göstergesidir ve merkezileşme

¹ Bu çalışma İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler A.B.D 'da yapılan henüz tez savunması yapılmamış Yüksek Lisans çalışmasından üretilmiştir.

Bu çalışma, Bingöl Üniversitesi İİBF tarafından düzenlenen "Uluslararası İktisadi ve İdari Bilimler Kongresi: "Küresel Siyaset ve Ekonomide Yeni Tehditler ve Fırsatlar" kongresine özet olarak sunulan " Siyasal Modernleşme Kuramı Çerçevesinde 1995 ve 2022 Yıllarındaki Parti Yöneticilerinin Siyasal Katılım Davranışlarındaki Değişimlerin Malatya Örneği Üzerinde Değerlendirilmesi" başlıklı bildirinin genişletilmiş halidir.

*Doç.Dr., T.C. İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi, İ.İ.B.F., Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü, hudayi.sayin@yeniyuzyil.edu.tr_ ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-8994-4088>.

**Yüksek Lisans Öğrencisi, T.C. İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi, İ.İ.B.F., Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü, keremyldrck@hotmail.com, ORCID: <http://orcid.org/0000-0003-0432-9981>.

süreçleri ile paralel gelişir. Toplum, siyasal katılım aracılığıyla merkezi siyaset mekanizmasını yönlendirir ve devamlılığını sağlar. Geleneksel ve modern toplum arasındaki farkın katılımın alanı ve yoğunluğu olduğu genel kabul görmüştür. Katılım alanı ve yoğunluğunun genişlemesi, siyasalın demokratikleşmesini ve modernleşmenin geleceğe taşınmasını sağlar. Modernleşmenin düzeyi, siyasal kurumsallaşmanın yerelde etkileri ile bu değişim/dönüşümün merkezileşme yönünde gelişimi ile açıklanabilir. Bu araştırma, Anadolu taşrasında bir büyükşehir olan Malatya’da modernleşme sürecini, siyasal katılma davranışında yaşanan değişim ve dönüşümler üzerinden analiz etme gayretleri ile başlamıştır. Araştırma, Hüdayi Sayın’ın 1995 yılında İnönü Üniversitesi’nde yürüttüğü yüksek lisans çalışmasının güncel siyasal perspektifte yeniden revize edilmesiyle, aynı örneklem grubuna uygulanması ve dönüşüm ve gelişimlerin tartışılması ile yerel modernleşme seviyesinin tespitini amaçlamaktadır. Araştırma kendisini, Türkiye Büyük Millet Meclisinde (TBMM) var olan siyasal partilerin yerel yöneticileri ile sınırlamıştır. Bu yöneticilere güncellenen anket uygulanmış, elde edilen bulgular, Sayın’ın tezi ve İl’de katılma temalı diğer tezler ile karşılaştırılarak tartışılmıştır. Bu çerçevede yerel katılma davranışına dair literatürde var olan diğer çalışmalardan da yararlanılmıştır. Araştırma örneklemini oluşturan TBMM’de var olan partilerin Malatya merkez ilçe yönetici sayısı 153’tür. Bu örneklemin %59’una (90 kişi) erişilmiştir. Anket uygulaması esnasında yöneticilerle mülakatlar yapılmış, bulguların analizinde bu mülakatlardan yararlanılmıştır. Malatya’da siyasal parti yöneticilerinin siyasal katılım eğilimleri son çeyrek yüzyılda değişiklik göstermiştir.

Anahtar Kelime: Siyasal modernleşme, siyasal katılma, merkezileşme, yerel modernleşme, Malatya

JEL Kodları: D72

Abstract

Political participation can be defined as a way of influencing and taking part in decision-making mechanisms in the distribution of social resources and values. Political participation is an indicator of the institutionalization of modernization mechanisms and develops in parallel with centralization processes. Society directs and maintains the central political mechanism through political participation. It is generally accepted that the difference between traditional and modern society is the scope and intensity of participation. The expansion of the area and density of participation ensures the democratization of the political and the carrying of modernization to the future. The level of modernization can be explained by the local

effects of political institutionalization and the development of this change/transformation towards centralization. This research started with efforts to analyze the modernization process in Malatya, a metropolitan city in the Anatolian province, through the changes and transformations in the behavior of political participation. The aim of the research is to revise Hüdayi Sayın's master's thesis conducted at Inonu University in 1995 in the current political perspective, apply it to the same sample group, discuss transformations and developments, and determine the level of local modernization. The research limited itself to the local administrators of the political parties existing in the Grand National Assembly of Turkey. An updated questionnaire was applied to these administrators, and the findings were discussed by comparing them with Mr.'s thesis and other theses with the theme of participation in the province. In this context, further studies in the literature on local participation behavior were also used. The number of Malatya central district administrators of the parties existing in the Grand National Assembly of Turkey, which constitutes the research sample, is 153. 59% (90 people) of this sample were reached. During the survey application, interviews were conducted with the managers and were used to analyze the findings. Political participation tendencies of political party administrators in Malatya have changed in the last quarter century.

Keywords: Political modernization, political participation, centralization, local modernization, Malatya

JEL Codes: D72

1. Giriş

Siyasal olanın ortaya çıktığı toplumsal, “az ya da çok düzenli bir cemaatte bir arada yaşayan insanlar topluluğu” veya “bir cemaat oluşturan ya da aynı yönetim örgütlenmesi altında yaşayan insanların bir toplumu” olarak tanımlanmıştır (Wallerstein, 2013a:72). Wallerstein, kelimenin sözlük anlamlarından hareketle “devlet teorisi” içinde eritilmiş “toplum” kavramsallaştırmasının, modern dünya sisteminin ve onun izdüşümündeki sosyal bilim kuramının gelişiminde iktisat, sosyoloji ve siyaset bilim ayrışmasına dikkatlerimizi çeker. Ona göre bu gelişim, toplumsal gerçekliği “sistem karşıtı hareketler” merceğinden uzaklaştırmak üzere modern kapitalist sistemin ihtiyaçlarına göre kurgulanmıştır ve kötümser Weber’den mülhem şu siyaset tanımı ile ümit aşılamayı sürdürür: “Siyaset, en sert levhalara büyük bir güçle ve yavaş yavaş delik açılmasıdır” (2013:73-87).

Modern bilimin gelişiminde “iki kültür”ün (Wallerstein, 2013b:22-44) etkisi üzerinden “Dünya Sistemlerinin Analizi”ni bir yana bırakırsak, Mouffe’de siyaset ve siyasal arasında ikili bir ayrıma gider. Ona göre ise, siyaset, siyaset biliminin, siyasal ise kuram düzleminde felsefenin alanına girer. Aralarında düzey farklılığı vardır ve siyaset “ontik (varlıksal) düzeye”, siyasal ise “ontolojik düzeye gönderme” yapar. “Bu da ontik olanın geleneksel siyasetin envaiçeşit icraatıyla, ontolojik olanın ise toplumun kuruluşuyla ilgili olduğu anlamına gelir” (Mouffe, 2018:16). Mouffe, yaklaşımını dayandırdığı ayrımı şu şekilde açıklar: “Siyasal, çeşitli toplumsal ilişkilerde, değişik biçimlerde karşımıza çıkabilen antagonizma boyutuyken; ‘siyaset’, ‘siyasal’ boyutun etkisi altında olduğu için her zaman çelişkili olabilecek koşullarda belirli bir düzen kurmayı ve insanların beraber yaşamasını örgütlemeyi hedefleyen pratik, söylem ve kurumların bütünü anlamına geliyor” (2015:23). Tüm bunlar bizi, devlet/ toplum karşıtlığı şeklinde formüle edilen yanılısamadan uzaklaştırıp, devlet aynasında ortaya çıkan toplumsalın yansıması olarak siyasete götürür.

Wallerstein gibi çoğunlukla Almanca literatür çerçevesinde değerlendirme yolunu seçen Poggi de siyasetin niteliğini David Easton ve Carl Schmitt’e atıflı iki karşıt düşünceyle “Modern Devletin Gelişimi” (2014) içinde açıklamaya çalışır. Easton yaklaşımında siyasetin meydana çıktığı toplumsal süreç, etkileşim içindeki bireylerin sınırlı kaynakların tasarrufu amacıyla süreklilik kazanmış çeşitli faaliyetleri olarak görülür. Kaynakların dağıtımında görenekler, değiş-tokuş, bir kişinin iradesinin pratiği biçiminde emir, toplumsal praksis olarak ortaya çıkar. Toplumsal praksisin ilk iki çeşidi görüş birliği ve eşitlik bağlamında siyaset dışındadır, üçüncü bağlam ise “siyasal dağıtım” bir iradeye boyun eğmeyle özdeşleştirir ve bu yaklaşımda “siyaset bir kaynağın dağıtımını ile ilgilidir”. Schmitt ise “siyasal alanı ‘dost/ düşman’ ayrımı çerçevesinde tanımlar. Bir topluluğun en temel siyasal işlevi başka topluluklardan hangilerinin dost hangilerinin düşman olduğunu belirlemektedir” (Poggi, 2014:15-30).

Bir “yapabilme özgürlüğü” (Han, 2020:11) edimi olarak “siyasallaşma, insanların karşıt kamplarla özdeşleşebilmelerine ve dolayısıyla tutkuların demokratik sürecin çeşitliliği içerisinde

siyaseten harekete geçmelerine olanak sağlayan bir çatışmalı dünya temsili üretilmeden var olmaz. ... İnsanları oy vermeye iten basitçe çıkarların kollanmasından çok daha fazla bir şey(dir). Oy vermenin önemli bir duygusal boyutu vardır ve oy vermede söz konusu olan bir özdeşim meselesidir. İnsanların siyaseten eyleyebilmeleri için onlara kendileri hakkında değerlendirebilecekleri bir fikir sunan kolektif bir kimlikle özdeşleşebilmeleri gerekir” (Mouffe, 2018:33). Bu siyasal mobilizasyonun, diğer ifade ile katılımın gerekliliğidir. Katılım, toplumsalın tektipleşmesi tehlikesi ve “hegemonik pratiklere” karşı “olumsal/zorunsuz” (Mouffe, 2015:22) bir tepki olarak kendisini “sabitleyen” tanımlı kurumsallaşmaları “bozar” ve ürettiği “eklemlemeler” (Laclau ve Mouffe, 2017:181-187) ile kolektif bütünleşmeyi aşar. Toplumsal ve onun bütünsel tek parçalı bir yapıya dönüşmesini sağlayan bu siyasal, doğasında barındırdığı farklılaşma eğilimi ile kendisini korur ve geliştirir. İradeye boyun eğmeyi sürdürülebilir kılmanın yollarını karar sahibine dayattığı gibi talepleri yerine getirilebilir kılmanın yollarını da bireylere öğretir. Sürdürülebilir öğrenim sürecinin sonunda bireyler taleplerini ifade edebilmenin yollarını siyasal eğilimlerin entegrasyonu ile sağlar. Bu durum bireylerin tutum ve davranışlarına yansiyarak yoğun bir siyasal hareket alanı doğurur. Nitekim bunun sonucunda demokratik bir çizgi çizen modern bir dünyanın kapıları aralanır. Modernizmin açtığı bu kapı siyasal mekanizmanın da modernleşmesine imkân tanır.

Siyasal modernleşme temelde parçaların bir araya gelerek oluşturduğu bir bütünden meydana gelmektedir. Parçalar, özünde bireyin ve onun oluşturduğu toplumun yapı taşlarından inşa edilmektedir. Siyasal kültür, siyasal katılım, kurumsallaşma ve demokratikleşme siyasal modernleşmeyi tamamlayan ana parçaları sembolize etmektedir (Huntington, 1975:19). Bu parçalar bir ulusun veya yönetimin siyasal olarak gelişmişliğini gösteren en önemli unsurlardır. Zira siyasal modernleşme değişimin, dönüşümün anahtarı konumunda yer almaktadır. Öte yandan siyasal modernleşme tüm toplumlar için, ama özellikle de değişim yaşayan toplumlar için bir amaçtır (Erken, 2021:220). Nitekim ifade edilen bu amaç, toplumun siyasal düzen içerisinde yol almasına imkân

tanyarak, siyasetin tam merkezinde yer almaktadır. Merkezde var olmanın koşullarından biri de siyasal katılım olarak görülmektedir.

Siyasal katılım bireylerin fikir ve düşüncelerinin, ideallerinin, bakış açılarının, ideolojilerinin, davranış ve tutumlarının bir araya geldiği bir çerçeveyi ifade etmektedir. Vurgulanan bu ifade bağlamında, siyasal katılım bireylerin devlet mekanizmasına ulaşmasına, buradan toplumu yönlendirme faaliyetlerine girişimde bulunmasına kadar olan geniş bir perspektifte ele alınmaktadır. Bu perspektif bireylerin davranış ve tutumlarına göre şekillenmektedir. Davranış ve tutumları 3 aşamada incelemek mümkündür. Bunları zihnî (bilişsel), hissî (duygusal) ve hareket eğilimleri (davranışsal) olmak üzere sıralayabiliriz (Krech, 1983:232-233). Bunlardan zihnî unsur, ferdin o tutumuna konu teşkil eden nesneye dair inançlarıdır. Bunlar birtakım bilgilerden oluşur. Fakat tutum sisteminde en önemli zihnî unsurlar kıymetlendirici olan inançlardır. Bunlar, leh veya aleyhte, iyi veya kötü vs. olan vasıfların izafe edilmesine hizmet eder. Hissî (duygusal) unsur, objeyle ilgili heyecanlardır. Nesne ya sevilir ya sevilmez. Tutumun bu his ve heyecanla dolu tonu, ona devamlılık, itici ve harekete geçirici karakterini verir. Davranışsal unsuru ise tutumla ilişkide bulunan her çeşit davranışa hazır olma eğilimini ihtiva eder (Tatar, 2003:332-333).

Siyasal katılım çağdaş dünyanın sosyal, ekonomik ve siyasal problemlerinin ve değişimlerinin fonksiyonel çözüm ve ilkeleri altında oluşmuştur. Nitekim bu durum farklı siyasal örüntülerin sebeplerini ve sonuçlarını analiz edebilme yeteneği doğurmuştur. Bu yetenek, siyasal katılmayı salt bağımlı bir değişken olmaktan çıkarmış ve bağımsız bir değişken de olabilmesine imkân tanımıştır. Siyasal katılım bu özelliğiyle Dünya'da kapsamını ve derinliğini arttırmıştır. Öte yandan çeşitli araştırmalar, değerlendirmeler ve incelemelerle yoğun bir çalışma alanı haline gelmiştir. Bu anlamda siyasal katılmanın demokrasi, siyasal gelişme, siyasal kültür, kurumsallaşma, sosyo-ekonomik ilerleme vb. gibi konularla olan ilişkisi Dünya literatüründe yerini almıştır (Coleman, 1995; Pye ve Verba, 1965; LaPalombara ve Weiner, 1971; Rokkan, 1968; Rustow, 1970; Lipset ve Rokkan, 1967; Dahl, 1971, Lerner, 1958; Lipset, 1959). Tüm bunlar, siyasal katılımı spesifik olarak ülkeler, şehirler ve daha küçük

yerleşimlerde yaşayan toplumların/bireylerin incelenebilmesine yol açmıştır. Bu durum yerel, ulusal ve küresel etkileriyle kapsamlı bir etkileşim ağı doğurmuştur. Nitekim Türkiye’de bu incelemelerde önemli bir yer kaplamaktadır.

Türkiye İkinci Dünya Savaşı’ndan sonra toplumsal, ekonomik ve siyasal anlamda birçok değişiklik yaşamıştır (çok partili sisteme geçiş, iç göçler, hızlı kentleşme). Değişiklikler siyaset dinamiklerini etkilemiş ve toplumun/bireylerin davranışlarını şekillendirmiştir. Siyaset bu anlamda değişiklerin doğurduğu problemlerin çözümünde yer almış ve toplum çözümlerinin temelinde talepkâr bir davranış biçimiyle hareket etmiştir. Nitekim bu karşılıklı ilişkinin sonunda hem yerel hem de ulusal düzeyde katılım davranışları oluşmuş ve demokratik bir gelişimin temeli atılmıştır. Bu durum temsili demokrasinin gelişmesini ve temsili kurumların yaygınlaşmasını arttırmış ve bu da katılımcı demokrasi yaratma çabalarını gerekli kılmıştır (Göymen, 1999:81). Ortaya çıkan bu atmosfer Türkiye’de bir domino etkisi oluşturarak, kentlerin ve daha küçük yerleşimlerin katılımını etkilemiştir. Nitekim Türkiye’nin Doğu’sunda yer alan Malatya kenti de bu değişiklere uğrayan kentlerden birisi konumundadır.

Ulusal ve yerel siyasal ağ ilişkisi karşılıklı bir ilişkiye dayanmaktadır. Öte yandan yerel ve yerel üstü ölçekler arasındaki karşılıklı ilişki nedeniyle, yerel siyaset de yalnızca yerelin koşulları içinde belirlenmez (Şengül, vd., 2016:76). Ulusal düzeyde gerçekleşen katılımcı siyasal anlayış ve onun doğurduğu demokratik sonuç, yerelde de etkilerini ortaya çıkarmıştır. Türkiye’nin genelinde oluşan siyasal atmosfer, Malatya düzeyinde de paralellik göstermektedir.

Malatya Paleolitik çağa kadar giden bir tarihe sahiptir. Malatya bölgesinde Hititler, Medler, Persler ve Romalılar hüküm sürdükten sonra 656 yılında İslam hükümlerine geçmiştir. Selçuklular ve Osmanlılar döneminde önemli yerleşim merkezinden biri olarak varlığını sürdürmüştür. Cumhuriyet ile birlikte 1924 yılında il olan Malatya’nın 2022 genel nüfus sayımına göre nüfusu 812.580’dir. Nüfusun %49.7’si kadın, %50.2’si ise erkektir (TÜİK). Malatya’nın seçmen sayısı 562.216’dır. 2019 yerel seçimlerinde Büyükşehir Belediye Başkanlığını AK Parti kazanırken; 8 ilçeyi AK Parti, 3 ilçeyi CHP, 1

ilçeyi MHP, 1 ilçeyi ise bağımsız belediye başkanı kazanmıştır. Seçimlerde siyasal partilerin aldıkları oylara göre, kentin siyasal eğilimlerinde muhafazakâr, demokrat, milliyetçi ve sosyal demokrat eğilimler öne çıkmaktadır (Doğan ve Batar, 2019:932).

Demokrasinin hâkim olduğu toplumlarda, topluma entegre olmuş bireylerin siyasal katılım yoluyla siyasal yönetimi ve dinamiklerini etkileme olanakları bir kazanım olarak değerlendirilmektedir. Burada elde edilen kazanım, bireylerin siyasal katılım aracılığıyla tutum ve davranışlarını inşa etmektedir. Bu durum bireylerin/toplumun siyasal tercihlerine etki ederek, siyasal katılımı şekillendirmektedir. Nitekim siyasal tercihleri ölçebilmek ve üzerine analiz yapabilmek, siyasal katılımın ve onu etkileyen faktörlerin ortaya çıkmasında önemli bir adımı oluşturmaktadır. Siyasal eğilimi ortaya çıkaran faktörler ve motivasyonlar; bilimsel araştırmaların konularını oluşturduğu takdirde, daha derinlikli bir bilgiye ulaşılabilir (Şaşmaz, 2016:79). Buradan hareketle Türkiye'nin taşra kentlerinden olan Malatya'nın, siyasal katılım açısından değerlendirilmesinin önemli bir kazanım olacağı düşünülmektedir.

Malatya İlinin toplumsal, ekonomik ve siyasal yaşamı ile kentte siyasal önderler sayılabilecek yerel siyasal elitlerin siyasal katılma davranışı 1995 yılında yapılan (Sayın, 1995) bu araştırma ile incelenmiş ve sonuçları değerlendirilmiştir. 1995 yılında yapılan bu çalışma, 2022 yılında güncellenmiş haliyle tekrar ele alınarak, Malatya'da siyasal elitlerin katılma davranışlarındaki dönüşümün görülmesi amaçlanmıştır. Bu çalışmanın yapıldığı döneme kadar olan süreç içerisinde Malatya'da siyasal katılımın ve siyasal seçkinlerin profillerinin hangi etmenler çerçevesinde değiştiğini gözlemlemek, değişen etmenlerin hangileri olduğunu görmek ve geçmişteki etmenler ile bunları karşılaştırmak hedeflenmiştir. Öte yandan, aradan geçen çeyrek yüzyıllık bir süreçte Malatya İlindeki göç, covid19, yeni nüfus, teknolojik gelişim, ülkede değişen sistem/-ler gibi olguların yerel siyasal elit ve siyasal katılım üzerindeki değişimlerini incelemek de hedeflenmektedir. Bu hedeflerle, insanların yaşamsal birikimleri ile elde ettikleri siyasal tecrübelerin, faktörlerle (yaş, cinsiyet, etnik köken vs.) olan etkileşiminin 1995-2022 yılları arasında nasıl değiştiği veya dönüştüğüne değinilmeye çalışılmıştır. Dolayısıyla çeyrek yüzyılda

siyasal katılım eğilimdeki farklılıkların ortaya çıkarılabilecek olması, Malatya'yı incelemeye değer kılmaktadır.

Araştırmada, konu ile ilgili kaynaklar taranmış ve alan araştırması yapılmıştır. Alan araştırmasında Türkiye Büyük Millet Meclisinde (TBMM) grubu olan partilerin Malatya Merkez İlçe yönetim kurulları üyelerine anket uygulanmış ve sonuçları değerlendirilmiştir. Değerlendirme işleminde istatistiki yöntemler kullanılmış ve araştırmada elde edilen veriler, yapılan gözlemler ile değerlendirilmeye alınmıştır.

2. Yöntem

Malatya'da siyasal katılım eğilimi düzeyi ve onu etkileyen faktörlerin neler olduğu sorusundan yola çıkarak ele aldığımız bu çalışma son çeyrek yüzyıldaki siyasal elit dönüşümü, modernleşme olgusunun siyasal katılım üzerinden incelenebilmesi ve faktörlerin birbiri ile olan ilişkilerinin elitler üzerindeki etkisi olmak üzere 3 ana özelliği kapsamaktadır. Katılım 18 yaş ve üstü bireyleri içermektedir. 1995'te yapılan araştırmanın bulguları ile 2022'te yapılan aynı konunun bulguları karşılaştırılarak değişim/dönüşüm belirlenmeye çalışılmıştır.

1995 yılında uygulanan anket soruları yeniden analiz edilmiş ve güncellenmiştir. Önce Elâzığ İlinde uygulanmış ve anket soruları sınanmıştır. Böylece yeni seçenekler ve sorular eklenerek katılımcılara sunulmuştur.

Araştırmanın evrenini, siyasal yaşama partiler aracılığıyla katılan tüm bireyler oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklemi ise, TBMM'de bulunan siyasal partilerin Malatya merkez ilçe yönetim kurullarını kapsamaktadır. Partilerin merkez ilçe yönetim kurullarında görev alan yönetici sayısı değişiklik göstermektedir. Adalet ve Kalkınma Partisi (AK Parti) 60, Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) 34, Milliyetçi Hareket Partisi (MHP) 15, Halkların Demokratik Partisi (HDP) 15 ve İYİ Parti 29 yöneticiden oluşmaktadır. Bu bağlamda toplam 153 parti yöneticisi bulunmaktadır. Bu yöneticilerin 90'ına ulaşılmıştır. Yöneticilerin geri kalanına ulaşamamasının nedeni, anketin uygulandığı gün içerisinde

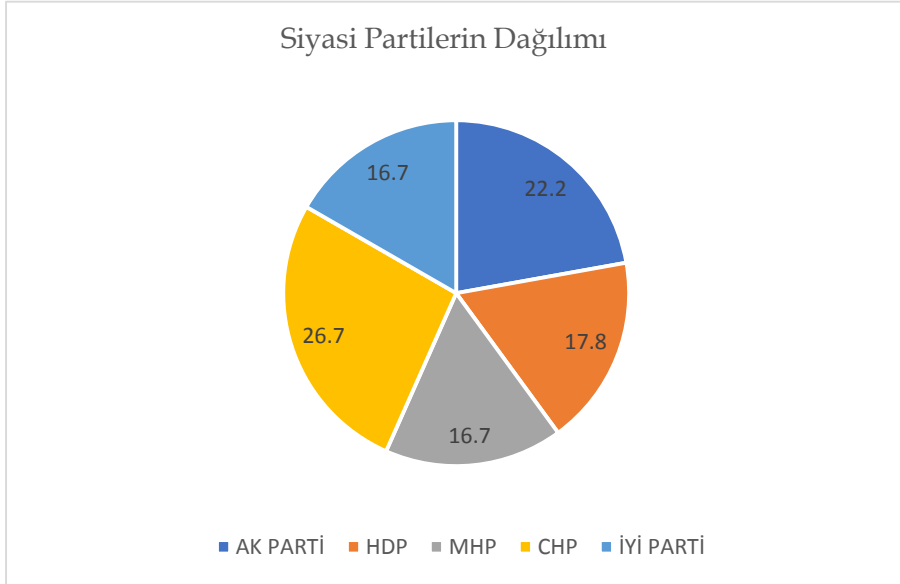
parti merkezinde bulunmamaları ve anket formunu doldurmak istememeleridir.

Örneklem grubu belirlenmiş ve yüz yüze görüşme yapılarak, anket formu uygulanmıştır. Araştırmada elde edilen verilerin sayısal değerler olarak ifade edilebildiği ve ölçülebildiği nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Çalışmada ayrıca tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli ile çalışma konusu olan nesne, birey ya da olay kendi koşulları içinde var olduğu gibi tanımlanmaya çalışılmıştır. Çalışmada frekans analizi ve ki kare testi uygulanarak analiz yapılmıştır.

3. Bulgular ve Analiz

Katılımcıların yönetici olduğu partiler şu şekildedir; 20 kişi (%22,2) AK Parti, 15 kişi (%16,7) MHP, 24 kişi (%26,7) CHP, 15 kişi (%16,7) İYİ Parti, 16 kişi (%17,8) HDP olarak alınmıştır.

Şekil 1: Çalışmanın Örneklemi Oluşturan Malatya'daki Siyasal Partilerin Dağılımı

Anket katılımcılarının %77,8'i (70 kişi) erkek, %22,2'si ise (20 kişi) kadınlardan oluşmaktadır. 1995 yılında bu durum %92,3 'le (120 kişi) erkek, %5,3'ü (7 kişi) ise kadın (Sayın, 1995:126) şeklinde gerçekleşmiştir. Kadın katılımının son 27 yıl içerisinde arttığı

görülmektedir. Bu durum aynı zamanda siyasal katılım yoğunluğunun da yükseldiğinin bir işaretidir.

2022 yılında Malatya’da siyasal parti yöneticilerinin %11,1’i (10 kişi) 25-35, %17,8’i (16 kişi) 35-45, %27,8’i (25 kişi) 45-55, %32,2’si (29 kişi) 55-65 ve %11,1’i (10 kişi) 65 yaş ve üstü yaş aralığındadır. Yöneticilerin çoğunluğunun bu dönem içerisinde orta yaş ve üzeri aralıklarda bulunduğu görülmektedir. 1995 yılında ise yöneticiler, %39,3’ü (51 kişi) 25-35, %29,2’si (38 kişi) 35-45, %25,4’ü (33 kişi) 45-55 ve %4,6’sı (6 kişi) 55-65 yaş aralığında bulunmaktadır (Sayın, 1995:127). Bu yıllarda yöneticiler çoğunlukla genç-orta yaş aralığında bulunmaktadır. Son 27 yılda, Malatya’da siyasi parti yöneticilerinin yaş ortalamasının arttığı ve özellikle 25-35 yaş aralığındaki parti yöneticilerinin azaldığı görülmektedir. Seçenekler arasında bulunan 18-25 arası yaş aralığı, ankete katılan kişilerce işaretlenmemiştir.

Ankete katılan parti yöneticilerinin %3,3’ü (3 kişi) ilkokul, %14,4’ü (13 kişi) ortaokul, %35,6’sı (32 kişi) lise, %40,0’ı lisans (36 kişi) (Üniversite) ve %6,7’si (6 kişi) lisansüstü eğitim mezunudur. Ankete katılım gösteren siyasal parti yöneticileri arasında “okur-yazar” seçeneğini işaretleyen bulunmamaktadır. Parti yöneticilerinin %53,3’ü lise ve altı eğitim kurumlarından mezun olmuştur. %46,7’si ise lisans ve üstü mezuniyet derecesine sahiptir. Yöneticilerin çoğunluğunun lise ve üniversite mezunu olduğu görülmektedir. 1995 yılında Malatya’da merkez ilçe yöneticilerinin çoğunluğunun lise (%33,1) ve üniversite mezunu (%33,1) olduğu görülmektedir (Sayın, 1995:129). Yüzdeler dilimlere göz önüne alındığında, lise ve üniversite mezunu yönetici sayısının bu dönem içerisinde arttığı söylenebilir. Eğitim düzeyinin artışı siyasal katılım süreçlerinde etkili olmuştur. Parti yöneticileri arasında yüksek eğitimlilerin oranı, katılım davranışı ile eğitim arasında pozitif yönde ilişkinin varlığını göstermektedir. Siyasal katılım ve eğitim değişkenlerine dair pozitif yönlü ilişki yıllar içinde artarak devam etmiştir.

Malatya’daki siyasal parti yöneticilerinin %13,3’ü (12 kişi) çiftçi, %15,6’sı (14 kişi) işçi, %18,9’u (17 kişi) memur, %20,0’ı (18 kişi) esnaf gibi meslekler icra etmektedir. Dağılım tek bir meslekte yoğunlaşmadığı görülmektedir. Tüm mesleklerden yöneticiler

birbirlerine yakın bir oranda dağılmaktadır. 1995 yılında ise, yöneticilerin %29,3'ü (38 kişi) esnaf, %15,4'ü (20 kişi) tüccar, %11,5'i (15 kişi) işçi ve %6,1'i (8 kişi) ise çiftçi gibi mesleklerde bulunmaktadır (Sayın, 1995:131). Son 27 yıl içerisinde Malatya'da esnaf parti yönetici sayısında bir azalma görülürken, çiftçi ve işçi sayısında artış meydana gelmiştir. Tarımsal faaliyet gösteren kişilerin siyasete katılımı, Malatya'da kırsal geleneksel yaşam tarzlarının dönüştüğünü, tarımsal üretimin endüstriyel form kazandığını ve servet birikimi oluşturduğunu göstermektedir. Sabit gelirlili işçilerde tespit edilen görece artış, aktif partili yaşama katılma ve yerel düzeyde kariyer yapma olanağının görece yavaş bir yaygınlaşma eğilimi içerisinde geliştiğine işaret etmektedir.

Anketimize katılan parti yöneticilerinin %11,1'inin (10 kişi) 1300 TL ve altı, %11,1'nin (10 kişi) 1300-2500 TL, %37,8'nin (34 kişi) 2500-4000 TL, %27,8'inin (25 kişi) 4000-6000 TL, %12,2'sinin (11 kişi) 6000 TL ve üstü temel aylık geliri bulunmaktadır. 1995 yılında parti yöneticileri aylık gelirlerini %65,4'ü (85 kişi) orta, %23,1'i (30 kişi) ortanın üstü, %6,1'i (8 kişi) alt ve %5,4'ü (7 kişi) şeklinde tanımlamıştır (Sayın, 1995:136). Malatya'da partili siyasal yaşama orta gelir grubu katılmaktadır. Bu durum yıllar arasında görece stabil kalmıştır. 1995'te parti yöneticisi olan tüccar- esnafların orta ve küçük ölçekli gelir grubunda oldukları kabul edilebilir.

Siyasal Modernleşme Kurami Çerçevesinde 1995 ve 2022 Yıllarındaki Parti Yöneticilerinin Siyasal Katılım Davranışlarındaki Değişimlerin Malatya Örneği Üzerinde Değerlendirilmesi

Tablo 1: Malatya İlinde Parti Yöneticilerinin Siyasal Sürece Katılma Nedenleri Hakkındaki Görüşlerinin 1995-2022 Yıllarında Elde Edilen Verilere Göre Dağılımı

Siyasal Sürece Katılma Nedeni	1995 Yılı Anket Verilerinin Yüzdeleri (%)	2022 Yılı Anket Verilerinin Yüzdeleri (%)
Aile	13.1	13.3
Arkadaş/Yakın Çevre	12.3	12.2
Parti Üyelerinin Teklifi	10.0	3.3
Parti Lideri	18.5	27.8
Partinin Programı	45.4	36.7
Ulusal Haber Kanalları	-	1.1
Yanıtsız	0.7	1.1

Parti yöneticileri, 1995'te ve 2022 yılında en çok parti programını katılma nedeni olarak ifade etmektedir. Malatya'da partili yaşama katılmada aile, arkadaş ve yakın çevrenin etkisi yıllar arasında değişmemiştir. Aile, %13'lük, arkadaş ve yakın çevre %12'lik bir oranlarda siyasal sürece katılım üzerindeki etkisini korumaktadır.

1995-2022 yıl siyasal yaşama parti liderinin etkisi ile katılım oranı %9,3, parti tercihi %14,6 oranında artış göstermiştir. 1995 yılı araştırmasında Malatya'da siyasal katılma davranışı üzerinde siyasal patronajın etkili olduğu sonucuna varılmıştı, hemşehricilik dayanışması Malatya'da katılma davranışının temel motivasyonunu oluşturuyordu. Bu dönem İlin hemşehrisi Turgut Özal Başbakan olarak bulunuyor ve Anavatan Partisi lideri olarak merkez sağ siyasal popüler tercihleri temsil ediyordu.

2022 yılında parti liderinin siyasete katılma ve parti tercihinde etkisinin yüksek oranda artması, Malatya'da lider düzeyinde hemşehricilik etkisinin yerinin partililiğe bıraktığı görülmektedir. Bu durum, Malatya'nın diğer hemşehri lideri İsmet İnönü ile birlikte değerlendirildiğinde, merkez soldan merkez sağa kayış ve merkez sağ kulvarı 2022'de temsil eden AK Parti liderliğinin etkisine işaret etmektedir. Parti programı siyasal sürece katılımda 2022 yılında %8,7,

parti tercihinde ise %23,7 azalmıştır. Kentte siyasete katılımı parti programının yerini parti lideri almış gözükmektedir.

Tablo 2: Malatya İlinde Parti Yöneticilerinin Parti Tercihi Nedenleri Hakkındaki Görüşlerinin 1995-2022 Yıllarında Elde Edilen Verilere Göre Dağılımı

Parti Tercihi Nedeni	1995 Yılı Anket Verilerinin Yüzdeleri (%)	2022 Yılı Anket Verilerinin Yüzdeleri (%)
Parti Programı	47.0	23.3
Partinin Lideri	15.4	30.0
Partinin Çağrısı	9.2	5.6
Aile Etkisi	3.8	3.3
İdeolojik Yakınlık	23.9	32.2
Parti Logosu	-	3.3
Diğer	0.7	2.2

Parti yöneticileri, siyasal yaşamdaki en önemli amaçlarının her iki yılda da halka hizmet edebilme olduğunu ifade etmektedir. Halka hizmet edebilme seçeneği son çeyrek yüzyılda %6,4 oranında görece bir azalış göstermiştir. Buradaki düşüşün yerel siyasette etkili olma amacına eklendiği tahmin edilebilir. Yerel siyasette etkili olabilme amacı, siyasal katılımı arttırmış denilebilir. Çıkarlarını korumak, mesleki gelişimini sağlamak seçeneğinde bir azalış olduğu görülmektedir.

Siyasal Modernleşme Kurami Çerçevesinde 1995 ve 2022 Yıllarındaki Parti
Yöneticilerinin Siyasal Katılım Davranışlarındaki Değişimlerin Malatya Örneği
Üzerinde Değerlendirilmesi

Tablo 3: Malatya İlinde Parti Yöneticilerinin Siyasal Yaşamdaki Amaçları Hakkındaki Görüşlerinin 1995-2022 Yıllarında Elde Edilen Verilere Göre Dağılımı

Siyasal Yaşamda Amaçlar	1995 Yılı Anket Verilerinin Yüzdeleri (%)	2022 Yılı Anket Verilerinin Yüzdeleri (%)
Yerel Siyasete Etkili Olmak	10.8	25.6
Çıkarlarını Korumak, Mesleki Gelişimi Sağlamak	1.5	1.1
Kamu Kesiminde Karşılaştığım Sorunların Giderilmesini Sağlamak	1.5	4.4
Çevre Edinmek	-	1.1
Halka Hizmet	73.1	66.7

1995'te yapılan çalışma, yöneticilerin bir davet üzerine partiye katılabileceğini göstermektedir. Buna göre bir parti tercihi yapmıştır. Burada siyasal parti düşüncesine bakıldığında, kişi üzerinden yakınlığını ve etkinliğini arttırmayı hedeflediği söylenebilir. Bu durumda kişinin sosyal çevresinin (Örneğin aile) oldukça geniş olduğunu göstermektedir. Nitekim 1995'te siyasal katılım düşünen ya da siyasal katılım gerçekleştiren bireylerin mevcutta bir çevreleri olduğu için ekstra bir çevre arayışına girmemiştir. Öte yandan 2022 yılında bu durum değişiklik göstermektedir. Siyasal katılım parti davetinden çok kişinin kendi iştiraki ile gerçekleşmektedir. Bu çerçevede kişinin bir sosyal çevre edinme ihtiyacından kaynaklanmış olabileceğini göstermektedir.

Tablo 4: Malatya İlinde Parti Yöneticilerinin Siyasal Parti Üyeliğinin Sağladığı Yararlar Hakkındaki Görüşlerinin 1995-2022 Yıllarında Elde Edilen Verilere Göre Dağılımı

Siyasal Parti Üyeliğinin Sağladığı Yararlar	1995 Yılı Anket Verilerinin Yüzdelerik Dağılımı (%)	2022 Yılı Anket Verilerinin Yüzdelerik Dağılımı (%)
Yerel Siyasette Söz Sahibi Olmak	23.1	22.2
Siyasal Haklardan Yararlanmak	13.9	5.6
Vatandaşlık Görevini Yerine Getirmek	55.4	67.8
Kesimsel ve Mesleksel Çıkarların Sağlanması ve Korunması	3.8	4.4

Parti yöneticileri siyasal partiye üye olmanın en iyi faydasının her iki yılda da vatandaşlık görevini yerine getirmek olduğunu ifade etmişlerdir. Bu görüş son 27 yılda %12,4 oranında azalmıştır. Vatandaşlık gereği siyasal katılım göstermek, yöneticiler nezdinde doğal bir dinamik olarak görüldüğü düşünülebilir. Öte yandan yöneticilerin son çeyrek yüzyıl içerisinde kesimsel ve mesleksel çıkarlarını korumasında ve buna göre katılım gösterme eğiliminde artış olduğu görülmektedir. Neticede yöneticilerin bireysel hareket etme güdüsü burada öne çıkmaktadır.

4. Sonuç

Demokratik toplumların zeminini oluşturan siyasal katılım eylemi, bireylerin kendi istek ve arzuları doğrultusunda hareket etmektedir. Ortaya çıkan hareket, bireylerin devlet ve iktidar mekanizmasına ulaşmasında önemli bir rol oynamaktadır. Siyasal katılım bu anlamda bireylerin ve buradan da bireylerin inşa ettiği toplumun dilini, iletişim biçimini, hedeflerini oluşturan bir konumda yer almaktadır. Bu hedeflere ulaşmak siyasal katılımın bireyle birlikte inşa olmasına

bağlanmaktadır. Siyasal katılım aile, çevre, fikir, düşünce, ekonomi, siyaset, sosyoloji vb. gibi aktörler aracılığıyla inşa olmaktadır. Bu çerçevede siyasal katılım, bireyin siyasal yaşantısını, tercihlerini, beklentilerini de etkilemektedir. Katılımın farklı değişkenlerden etkilenmesi, dönemsel tutum ve davranış farklılıklarını da ortaya çıkarmaktadır. Ortaya çıkan bu farklılıklar önce bireyin daha sonra da toplumun siyasal yaşantısını yönlendirmektedir. Bu nedenle siyasal katılımı etkileyen değişkenlerin incelenmesi, analiz edilmesi ve dönemsel değişimlerinin ortaya çıkarılması önem kazanmaktadır. Anadolu'nun taşra kentlerinden Malatya düzleminde bu dinamikleri inceleyebilmeyi, toplumsal ve bireysel tercihlerini görebilmeyi önemli bir adım olarak nitelendirebilmek mümkün gözükmektedir. Öte yandan Malatya'da yapılmış aynı konulu çalışmaların ele alınarak bugünle karşılaştırılması da geçmiş ve gelecek arasında bir köprü oluşturmaktadır.

Malatya'da teşkilatlanmasını tamamlamış ve TBMM'de milletvekiline sahip olan siyasal partilerin (AK Parti, MHP, CHP, HDP, İYİ Parti) merkez ilçe yönetim kurullarına uygulanan bu araştırma içerisinde, toplamda 153 merkez ilçe yöneticisinden 90'nına ulaşıldı. Anket çalışması merkez ilçe yöneticileri ile sınırlandırıldı.

1995 yılında yöneticilerin %92,3'ü erkeklerden, %5,3'ü ise kadınlardan oluşmaktadır. 2022 yılında ise erkek oranı %77,8 ve kadın oranı %22,2 olarak bulunmuştur. Kadın oranında artış görülmektedir.

1995 yılında yöneticiler, %39,3'ü (51 kişi) 25-35, %29,2'si (38 kişi) 35-45, %25,4'ü (33 kişi) 45-55 ve %4,6'sı (6 kişi) 55-65 yaş aralığında bulunmaktadır. 2022 yılına gelindiğinde ise parti yöneticilerinin %11,1'i (10 kişi) 25-35, %17,8'i (16 kişi) 35-45, %27,8'i (25 kişi) 45-55, %32,2'si (29 kişi) 55-65 ve %11,1'i (10 kişi) 65 yaş ve üstü yaşındadır. Son 27 yılda, Malatya'da siyasi parti yöneticilerinin yaş ortalamasının arttığı ve özellikle 25-35 yaş aralığındaki parti yöneticilerinin azaldığı görülmektedir.

1995 yılında parti yöneticilerinin çoğunluğunun lise (%33,1) ve üniversite mezunu (%33,1) olduğu görülmektedir. Günümüzde ise yöneticilerin %35,6'sı lise ve %40'ı üniversite mezunudur.

Yöneticilerin son çeyrek yüzyılda eğitim düzeylerinde bir artış görülmektedir.

1995 yılında merkez ilçe yöneticilerinin %29,3'ü esnaf, %15,4'ü (20 kişi) tüccar, %11,5'i (15 kişi) işçi ve %6,1'i (8 kişi) ise çiftçi mesleklerindedir. Bu durum 2022 yılında % 13,3 (12 kişi) çiftçi, %15,6 (14 kişi) işçi, %18,9 (17 kişi) memur, %20,0 (18 kişi) esnaf şeklinde gerçekleşmiştir. Son çeyrek yüzyılda esnaf sayısının azaldığı ortaya çıkarken, memur kökenli yöneticilerin katılım gösterme eğilimi artmıştır.

1995 yılında yöneticilerinin aylık gelirlerini %65,4'ü (85 kişi) orta, %23,1'i (30 kişi) ortanın üstü, %6,1'i (8 kişi) alt ve %5,4'ü (7 kişi) şeklinde bulunmuştur. Bugüne gelindiğinde yöneticilerin %27,8'inin (25 kişi) 4000-6000 TL, %12,2'sinin (11 kişi) 6000 TL ve üstü temel aylık gelire sahip olduğu görülmüştür.

1995 yılında parti yöneticilerinin %45,4'ü parti programı, %18,5'i parti lideri etkisiyle siyasal sürece katılmıştır. 2022 yılında ise yöneticilerin %36,7'si parti programı ve %27,8'si parti lideri aracılığıyla siyasal katılımını gerçekleştirmiştir. Son çeyrek yüzyılda parti programının etkisinin azaldığı görülürken, parti lideri etkisi ile katılımın arttığı gözlemlenmektedir.

1995 yılında merkez ilçe yöneticilerinin %47,0'ı parti programı, %15,4'ü parti lideri ve %23,9'u ideolojik yakınlıkları nedeniyle partilerini tercih etme yoluna gitmiştir. 2022 yılında ise yöneticilerin %23,3'ü parti programı, %30'u parti lideri ve %32,2'si ideolojik yakınlık vasıtasıyla partisine katılmıştır. Siyasal sürece katılmada olduğu gibi burada da parti programı gerilemiş ve parti lideri ön plana çıkarak artış göstermiştir. İdeolojik yakınlık sebebi ile partisini tercih eden yöneticilerin oranında da yükseliş meydana gelmiştir.

1995 yılında parti yöneticileri siyasal yaşamda %73 oranla halka hizmet etmeyi istemiştir. Öte yandan yöneticilerin %10,8'i yerel siyasette etkili olmayı amaçlamıştır. 2022 yılına gelindiğinde yöneticiler %66,7 oranla halka hizmet edebilmeyi ve %25,6 oranla yerel siyasette etkili olmayı siyasal amaçları olarak belirlemiştir. Halka hizmet etme amacında azalış görülürken, yerel siyasette etkili olma hedefinde yükseliş meydana gelmiştir.

1995 yılında merkez ilçe yöneticilerin %55,4'ü vatandaşlık gereği siyasal katılım göstermenin, siyasal parti üyeliğinin sağladığı en önemli yarar olarak görmüştür. 2022 yılında ise bu oran %67,8'e yükselmiştir.

Malatya'da siyasal parti yöneticilerinin siyasal katılım eğilimleri son çeyrek yüzyılda değişiklikler göstermektedir. Siyasal parti yöneticilerinin eğitim düzeyleri yükselirken, gelir seviyeleri orta düzeyde kalmış, meslek dağılımında tüccar ve esnafın oranı azalırken, çiftçi ve işlerin sayısında artış gözlenmiştir. Çiftçilerin oranındaki artış, tarımsal üretimdeki endüstrileşme ve zenginleşmeye bağlı görülmüştür. Sabit gelirlili işçi oranındaki artış ise sınıfsal karakterin siyasal katılıma etkisi olarak yorumlanmıştır. Katılımdaki bu artış Malatya'nın çok sesliliğe doğru ilerlediğini ve bu sayede siyasal bir modernleşme evresinde olduğunu göstermektedir. Bulgular eşliğinde yerel düzeyde siyasal elitlerin dönüşüm geçirdiği ifade edilebilir.

Malatya siyaseti üzerinde parti lideri ve programı, ideolojik yakınlık gibi faktörlerin etkiliyken, parti üyelerinin teklifi, aile, çevre edinmek gibi faktörlerde etkili değildir. Malatya'nın özgün siyasal kronolojisinde İnönü odaklı merkez soldan Özal'ı merkezine alan bir merkez sağ dönüşüm yaşanmıştır. İnönü'ye duyulan hemşehrlik sempatisinin, Adnan Menderes döneminde başlayan kalkınma hamleleri ile merkez sağa doğru evrildiği, Özal ile birlikte bu siyasal yelpazede sabitleştiği görülmektedir. Bu sabitleşme Erdoğan ile birlikte AK Parti'ye yönelmiştir. Bulgular, parti lideri etkisinin gerek siyasal katılıma gerekse parti tercihinin etkilediğini göstermektedir. Bu durum İnönü ile başlayan lider kültürünün Malatya özelinde siyasal katılıma davranışında etkisinin devam ettiğini göstermektedir.

Bu sonuçlar değerlendirildiğinde Malatya siyaseti ile ilgili yapılacak çalışmalarda bunların faktör olarak dikkate alındığında katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Yine buradan yola çıkarak partilerin kadın veya gençlik kollarına, seçmenlere vb. gibi örneklerle bu çalışma uygulanabilir. Öte yandan siyasal partilerin özellikle yapacağı bölge kalkınması veya parti teşkilatlanmaları konusunda kendilerine bir fikir vereceği düşünülmektedir. Gelecekte yapılacak

aynı çalışmaların sonuçlarıyla uzun veya kısa vadedeki değişimlerin gözlenebileceği düşünülebilir. Bu çalışmayla siyasal katılımın son çeyrek yüzyıldaki değişimi/dönüşümü değerlendirilmeye çalışıldı.

Etik Beyan: Bu çalışmanın tüm süreçlerinde etik ilke ve kurallara uygun hareket edilmiştir. Çalışmanın etik ilkeler çerçevesinde gerçekleştirilmesi amacıyla İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi 04.04.2022 tarihli Etik İlkeleri ve Etik Kurulu'nun 2022/04-845 sayılı kararıyla etik kurul uygunluk raporu alınmıştır.

Yazar Katkıları: Her iki yazarda çalışmada konunun belirlenmesi, verilerin toplanması, çalışmanın yayın sürecine ve yazım kurallarının düzenlenmesi, verilerin analizi ve yorumlanmasını gerçekleştirmiştir. 1. yazarın katkı oranı % 60, ikinci yazarın katkı oranı % 40'dır.

Çıkar Beyanı: Yazarlar arasında çıkar çatışması yoktur.

Teşekkür: Gösterdikleri yoğun ilgi ve emeklerinden dolayı BİİBFAD Dergisi Editör Kurulu'na ve sağladıkları katkılarından dolayı hakemlere teşekkür ederiz

Kaynakça

- Al, A. (2015). Politika-ekonomi kesişmesi: yeni bir bilim dalı olarak uluslararası politik ekonomi. *İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(1), 143-159.
- Atabey, G. & Hasta, D. (2018). Siyasal katılım, siyasal yeterlik ve toplumsal cinsiyet. *Nesne Dergisi*, 6(13), 484-516.
- Baltacı, C. & Eke, E. (2012). Siyasal propaganda araçlarının seçmen davranışı üzerindeki etkisine yönelik seçmen algısı: Isparta örnek olayı. *Alanya İşletme Fakültesi Dergisi*, 4(1), 115-126.
- Coleman, J.S. (1965). *Education and Political Development*. Princeton: Princeton University Press.
- Dahl, R.A. (1971). *Polyarchy: Participation and Opposition*. New Haven: Yale University Press.
- Doğan, A. & Batar, H. (2019). Siyasal kimlik, hayat tarzı ve siyasal tercih: Malatya seçmeni üzerine bir araştırma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 22(2), 931-949.

- Erken, B. (2021). Amerikan hegemonyası savunusu doğrultusunda Samuel Huntington'da siyasal düzen teorisi. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, (59), 35-58.
- Erzen, M. Ü. & Yalın, B. E. (2011). Siyasal kültürün temel paradigmaları üzerine: kültürden, siyasal toplumsallaşma, örgütlenme ve katılma süreçlerine yansıyanlar. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Hakemli Dergisi*, (41), 49-61.
- Göymen, K. (1999). Türk yerel yönetiminde katılımcılığın evrimi: merkezîyetçi bir devlette yönetim dinamikleri. *Amme Dairesi Dergisi*, Cilt 32(4), 67-83.
- Han, B.C. (2020). *Psikopolitika Neoliberalizm ve Yeni İktidar Teknikleri*. Çev.: H. Barışcan. 4. Baskı. İstanbul: Metis Yayınları.
- Krech, D. (1983). *Cemiyet İçinde Fert*. Çev.: M. Turhan. 2. Baskı. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Laclau, E. & Mouffe, C. (2017). *Hegemonya ve Sosyalist Strateji*. Çev.: A. Kardam. 4. Baskı. İstanbul: İletişim Yayınları.
- LaPalombara, J. & Winer, M. (1966). *Political Parties and Political Development*. Princeton: Princeton University Press.
- Lerner, D. (1958). *The Passing of Traditional Society*. New York: Free Press.
- Lipset, S.M. & Rokkan, S. (1967). *Party Systems and Voter Alignments: Cross-National Perspective*. New York Free Press.
- Lipset, S.M. (1959). Some Social Requisites of Democracy: Economic Development and Political Legitimacy: *American Political Science Review* 53: 69-105.
- Mouffe, C. (2015). *Dünyayı Politik Düşünmek*. Çev.: M. Bozluolcay. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Mouffe, C. (2018). *Siyasal Üzerine*. Çev.: M. Ratip. 4. Baskı. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Poggi, G. (2014). *Modern Devletin Gelişimi*. Çev.: Ş. Kut ve B. Toprak. 7. Baskı. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

- Pye, L.W. & Sidney, V. (1965). *Political Culture and Political Development*. Princeton: Princeton University Press.
- Rokkan, S. (1968). The structuring of mass politics in the smaller European democracies: a developmental typology. *Comparative Studies in Society and History*, (10), 173-210.
- Rustow, D. (1967). *A World of Nations*. Washington, DC.: The Brookings Institutions.
- Sayın. H. (1995). *Parti yöneticileri ve Siyasal katılım*. Türkiye Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Kamu Yönetimi Lisans Üstü Uzmanlık Programı, Ankara.
- Sayın. H. (1996). *Malatya'da Siyasal Seçkinler*. İnönü Üniversitesi (Master Tezi).
- Şengül, M., Çolpan K. A., & Aksu K., G. (2016). *Farklı siyasal partiler benzer kent siyasetleri: Malatya örneğinde 30 Mart 2014 yerel seçimleri üzerinden bir inceleme*.
- Tatar, T. (1997). *Siyaset Sosyolojisi*, İstanbul: Turan Yayınları.
- Tatar, T. (2003). Malatya siyasi katılım: karşılaştırmalı bir analiz. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 13 (1), 331-350.
- Wallerstein, I. (2013a). *Sosyal Bilimleri Düşünmek 19. Yüzyıl Paradigmalarını Düşünmek*. Çev.: T. Doğan. 2. Baskı. İstanbul: BGST Yayınları.
- Wallerstein, I. (2013b). *Bilginin Belirsizlikleri*. Çev.: B. Alataş. İstanbul: Sümer Yayınları.

The Evaluation of the Changes in the Political Participation Behaviors of Party Managers in 1995 and 2022 within the Framework of Political Modernization Theory on the Example of Malatya

Extended Abstract

Aim: The research started with efforts to analyze the modernization process in Malatya, a metropolitan city in the Anatolian province, through the changes and transformations in the behavior of political participation. The reflections of the cyclical fluctuations of the possible changes and transformations on the level of the individual and society in Malatya were thought to be effective initially. The aim of the research is to revise Hüdayi Sayın's master's thesis conducted at Inonu University in 1995 in the current political perspective, apply it to the same sample group, discuss transformations and developments, and determine the level of local modernization. In determining the level of the study, it is aimed to reveal the factors affecting political participation and the relations of the factors with each other. On the other hand, the study of political participation, which was emphasized as modernization in the last quarter century, and the development of centralization and politics enabled this goal to be consolidated.

Method(s): The research limited itself to the local administrators of the political parties existing in the Turkish Grand National Assembly. An updated questionnaire was applied to these administrators, and the findings were discussed by comparing them with the theses titled "Party administrators and Political Participation Malatya Example" and "Political Elite in Malatya" studied by Associate Professor Hüdayi Sayın in 1995 and other theses the theme of participation in the province. In this context, other studies in the literature on local participation behavior were also used. The number of Malatya central district administrators of the parties existing in the Grand National Assembly of Turkey, which constitutes the research sample, is 153. 59% (90 people) of this sample were reached. During the survey application, interviews were done with the managers and were used to analysis the findings.

Findings: As a result, the study stated that socioeconomic (age, education level, occupation, gender) factors are influential in political participation, and these factors gain functionality by influencing each

other over time. On the other hand, it was revealed that the effect of local politics increased, and party leaders, ideological affinities and participation in the political process were ensured with the study. In Malatya, a modernization line that reached the local politics with the central political development has formed, and a positive change/transformation has occurred over time.

Conclusion and Discussion: The nature and range of political participation was scanned from primary and secondary sources in academic databases. With these resources, it is aimed to reach the framework of the functionality and action areas of political participation in the individual and society. The sources reached generally have a tendency towards which factor or factors are affected by political participation. These studies are generally united in the direction of how political participation in the social process changes on the basis of factors. This situation has led to the investigation of how political participation is affected by a single factor, as well as how factors can affect each other and change the direction of participation in the crucible of modernization.

The study stated that socioeconomic factors (age, education level, occupation, gender) influence political participation, and these factors gain functionality by influencing each other over time. On the other hand, it was revealed that the effect of local politics increased, and party leaders, ideological affinities and participation in the political process were ensured with the study. On the other hand, it has been seen that political participation has gained a field of action with a citizenship consciousness. All these have led to the centralization of the political mechanism and the modernization of the means of serving the public over time. In the final analysis, a modernization line that reaches local politics with the central political development has emerged in Malatya, and a positive change/transformation has occurred over time.